

3. Кодекс законів про працю : Закон України № 322-VIII від 10.12.71. *Відомості Верховної Ради України*. 1971. Додаток № 50. Ст. 375.

4. Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX. *Відомості Верховної Ради*. 2022. № 7. Ст. 51. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text> (дата звернення: 05.12.2023).

5. Сокіл М. В. Порядок вирішення трудових колективних спорів і конфліктів в Україні : монографія. Луцьк : друк. ПП Іванюк В. П, 2011. 208 с.

6. Подковенко Т. О. Медіація як один з альтернативних методів вирішення юридичних конфліктів. *Держава і право*. 2009. № 45. С. 31–38.

7. Берлінська О. В. Медіація – альтернативне вирішення спорів. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2011. № 1(5). С. 92–100.

8. Бурак В. Я., Кулачок-Тітова Л. В., Пилипенко П. Д. Альтернативні способи вирішення трудових спорів. Хмельницький : ХУУП, 2015. 172 с.

9. Серeda О. Г. Медіація (посередництво) як альтернативний спосіб вирішення трудового спору. *Наукові праці кафедри трудового права Національної юридичної академії імені Я. Мудрого. Право і інновації*. 2017. № 2(18). С. 38–45.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-38>

ВПЛИВ КОНЦЕПЦІЇ ЧЕТВЕРТОЇ ПРОМИСЛОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ НА РИНОК ТА УМОВИ ПРАЦІ В ГАЛУЗІ ТРУДОВОГО ПРАВА

Демченко Ілля Ігорович

*студент 4 курсу бакалавріату
кафедри програмного забезпечення систем
Дніпровський державний технічний університет
м. Кам'янське, Україна*

Якуніна Алла Олександрівна

*кандидат історичних наук,
доцент кафедри соціології
Дніпровський державний технічний університет
м. Кам'янське, Україна*

Влітку 2021 року Кабінет Міністрів України (КМУ) схвалив постанову № 750 «Щодо сприяння впровадженню технологічного підходу «Індустрія 4.0» в Україні» [1]. Згідно з нею, підтримується

пропозиція Міністерства економіки та затверджується Положення щодо запровадження згаданого підходу. Регіональні органи влади отримали вказівку сприяти створенню та функціонуванню центрів впровадження технологічного підходу «Індустрія 4.0».

Загалом вищезгаданий новий технологічний підхід характеризується як Четверта промислова революція. Вона визначає поточний етап технологічного розвитку, який є цифровою трансформацією, автоматизацією та об'єднанням фізичних, цифрових і біологічних систем. Термін введений для опису нової ери промисловості, де передові технології, такі як штучний інтелект, інтернет речей, обробка даних великого обсягу, робототехніка тощо, інтегруються у виробничі процеси [2]. Разом з цим вона має широкий вплив на різні аспекти суспільства, включно з економікою, трудовими відносинами, освітою та соціальними структурами.

Автоматизація та цифровізація призводять до змін у методах виробництва, управління бізнесом, а також вимагають нових навичок і підходів до праці. Основні риси Четвертої промислової революції включають в себе сильну залежність від сучасних інформаційних технологій, можливості масового персоналізованого виробництва, глобальне підключення та обмін даними між пристроями, а також використання аналітики для прийняття рішень.

Зрозуміло, що концепція «Індустрії 4.0» безпосередньо впливає на робочі місця, умови та ринок праці загалом [2, 3]. Нова ера механізації та автоматизації, посилена цифровізацією праці, представляє собою виклики, які необхідно вирішувати з використанням правових інструментів. Виникають питання про те, наскільки швидко регулювання може пристосовуватися до технологічного розвитку, адже правова система частково підпадає під вплив технологічних змін і часто слідує за ними.

Вплив концепції «Індустрії 4.0» у трудовому праві містить у собі низку ключових викликів, включно з втратою робочих місць через автоматизацію і роботизацію, а також способами регулювання ситуації з використанням існуючих правових інструментів. Насамперед необхідно розробити закони, що визначають майбутнє ринку праці, враховуючи впровадження новітніх інформаційних технологій, що включає в себе регулювання зайнятості та адаптацію до нових форм роботи [2]. Важливим аспектом є навчання та перекваліфікація працівників для роботи з новими технологіями, а також встановлення нормативів безпеки та охорони праці в умовах впровадження автоматизованих систем і роботів [3].

Необхідно розглянути можливість надання соціальних гарантій для працівників, враховуючи вірогідність зменшення кількості робочих

місце через процеси автоматизації, що включає в себе розробку заходів соціальної підтримки для тих, хто втратив роботу через впровадження нових технологій. Важливими аспектами також є регулювання умов віддаленої роботи, її нових моделей, оплата праці, питання захисту даних та особистої конфіденційності працівників у цифровому середовищі.

Крім того, необхідно передбачити забезпечення рівних можливостей та відсутність дискримінації працівників на основі статі, віку, національності, освіти тощо в контексті впливу нових технологій на ринок праці. Слід сприяти соціальному діалогу та участі зацікавлених сторін у формуванні та реалізації політики трудового права у відповідності до концепції Четвертої промислової революції.

Одним з можливих напрямків розвитку трудового права, спираючись на концепцію «Індустрії 4.0», є співставлення національного законодавства з міжнародними стандартами та рекомендаціями, що визначають основні принципи та правила регулювання трудових відносин у сучасному світі [3]. Доцільно враховувати досвід країн, які вже впроваджують нові технології у сфері праці, та адаптувати їх до власних умов та потреб. Важливо також забезпечити ефективний моніторинг та контроль за дотриманням трудового права у відповідності до концепції Четвертої промислової революції, а також захист прав та інтересів працівників у разі виникнення спорів та конфліктів.

Отже, впровадження концепції «Індустрії 4.0» у трудовому праві потребує постійного оновлення законодавства з метою забезпечення справедливих умов праці та соціального захисту працівників в умовах швидко мінливого технологічного середовища.

Література:

1. Щодо сприяння впровадженню технологічного підходу «Індустрія 4.0» в Україні: постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 № 750. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/shchodo-spriyannya-vprovadzhennyu-tehnologichnogo-pidhodu-industriya-40-v-ukrayini-i210721-750> (дата звернення: 14.12.2023).

2. Mélypataki G. Industry 4.0 and labour law – Does law 4.0 exist? *24th International Carpathian Control Conference (ICCC)*. Miskolc-Szilvásvárad, Hungary, Jun. 12–14, 2023. DOI: <https://doi.org/10.1109/iccc57093.2023.10178956>

3. Gutsu S. F. Impact of Industry 4.0 on Labor Relations and the Labor Market: International Experience for Ukraine. *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*. 2020. Vol. 1. № 61. P. 101–105. DOI: <https://doi.org/10.32782/2307-3322.61-1.23>